

Innspill til debatten om skolestruktur i Orkland

Hvordan skal Orkland se ut i framtida?

Visjonen «Sammen bygger vi Orkland» forplikter. Den sier rett ut at en velfungerende storkommune avhenger av at alle deler av kommunen – både by og grender – får utvikle seg, bli hørt og tas på alvor. Da kan vi ikke ta beslutninger som i praksis fratrukker enkelte lokalsamfunn muligheten til å bidra i dette fellesskapet.

Nå står vi midt i en skolestrukturdebatt som berører langt mer enn hvor dagens barn går på skole. Den berører **framtidig bosetting, utvikling, tilhørighet, livskvalitet og viljen til å satse på bygdene våre**. Derfor engasjerer den så sterkt, også i Hoston.

Vi må løfte blikket – denne saken handler om framtida til hele Orkland

Vi har et felles ansvar for stedet vi bor på og for generasjonene som kommer etter oss. Det ansvaret er større enn kommunale budsjetttrammer og innsparingsbehov. Det handler om hvilke samfunn vi bygger – eller river ned.

Derfor må vi stille noen grunnleggende spørsmål:

- **Vil Orkland være en kommune som bygger sterke lokalsamfunn – eller en kommune som svekker dem?**
- **Vil vi skape framtid gjennom levende bygder – eller presse alt mot sentrum?**
- **Er vi villige til å ta langsiktige valg, eller blir økonomi på kort sikt viktigere enn utvikling på lang sikt?**

I dag opplever vi at debatten har blitt snudd på hodet.

Utgangspunktet burde være: *Hvordan utvikler vi de små lokalsamfunnene over tid?*

I stedet sitter vi igjen med: *Hvordan finner vi kortsiktige innsparinger?*

Det er ikke fraflytting som preger grendene rundt de skolene som foreslås nedlagt. Men det kan raskt bli konsekvensen dersom vi fatter raske og defensive vedtak. Da skaper vi akkurat det vi frykter – og skyver flere familier bort fra muligheten til å bo i distriktene.

Hva slags innbyggere ønsker vi oss?

Skal vi bygge Orkland sammen, trenger vi innbyggere som er:

- engasjerte
- deltakende

- stolte
- villige til å bidra

Men slike lokalsamfunn skapes ikke ved å ta bort grunnleggende infrastruktur som skole. Verdier som inkludering, samarbeid og dugnadsånd lever sterkt i bygdene, men de må også gis **mulighet til å vokse**. Det gjør de ikke dersom kommunen svekker livsnerven i bygdene.

Og uten levende lokalsamfunn – ingen fungerende storkommune.

Både by og bygder skal utvikles.

Spørsmålet er ikke *hvor* vi skal satse – men *hvordan vi kan spille hverandre gode*.

Hoston – et eksempel på hva små lokalsamfunn kan være

Hoston er ei lita, men livskraftig bygd som får til mye med lite. Her finnes vilje til å skape, evne til å samarbeide, og et ekte ønske om å bo og leve i lokalmiljøet. Dette er verdier som en storkommune burde løfte fram – ikke svekke.

Vi blir ofte løfta fram som eksempel på dugnadsånd, skaperkraft og fellesskap. Men hvis vi skal kunne fortsette å bidra på den måten, må det faktisk være **mulig** å velge å bo landlig. Ikke bare i festtalene, men i praksis.

Verdier er mer enn penger

Orkland er stor i areal. Da må vi også være store i forståelsen av hva som skaper livskraft i hele kommunen. Å styre en storkommune krever evne til å se helhet, ikke bare enkeltdeler.

Vi trenger politikere og administrasjon som:

- planlegger helhetlig
- tenker langsiktig
- legger til rette for deltakelse og utvikling
- investerer i mennesker og lokalsamfunn – ikke bare bygg

Det som er **modig, klokt og nært** er nettopp dette: å se potensialet i alle delene av kommunen, ikke bare i sentrale områder.

Skolen – mer enn et budsjettpunkt

Når prognoser sier at barnetallet kan synke om ti år, er det lett å tenke nedleggelse. Men ti år er lenge. Trenden kan endres. Og én ting er sikkert:

Det er ikke ved å legge ned skoler at vi tiltrekker oss unge familier.

I stedet for å spørre hva skolen koster, må vi spørre:

- Hva skaper skolen?
- Hva betyr den for bolyst?
- Hva betyr den for identitet og tilhørighet?
- Hva betyr den for om folk velger å bli – og for om unge velger å komme tilbake?

Skolen er ikke bare undervisning. Den er navet, møteplassen og fundamentet i et levende lokalsamfunn. Det er slik vi bygger bærekraftige bygder – og dermed en bærekraftig kommune.

Til slutt

Hvis vi virkelig mener «Sammen bygger vi Orkland», må vi også ta valg som bygger – ikke bryter ned.

Det starter med at vi sikrer at hele kommunen fortsatt skal være mulig å bo i, leve i og utvikle.

Skolen er en investering i framtida – ikke en kostnad i nåtid.
